[Erdélyi Magyar Adatbank]

[Vákát oldal]

NEM ÉLETRAJZOT ÍROK; van elég. Regényt meg éppen nem. Sem elég vakmerőséget, sem elég arcátlanságot nem érzek hozzá. Nem rajongok az olyan művekért, melyekben a szerző a lángelme szájába csócsálja saját sületlen szavait, megpróbálja beleélni magát hősének érzelem- s gondolatvilágába, holott átérző képessége annyi – s olyan is –, mint egy baktériumé. Ez csak a mű körülfecsegéséhez vezet, aminél barbárabb eljárás el sem képzelhető. A költő elmondotta a magáét verseiben –: jobban, szebben, pontosabban nem lehet; rosszabbul, pontatlanabbul sem szabad.

1881. március 2-án, születésnapján írta:

Nyolcvan év
Ritka szép;
Hetven év
Jó, ha ép;
Hatvannégy esztendő:
Untig elegendő.

Még másfél évet élt.

De, úgy tűnik, a születése óta eltelt százötven esztendő nem volt elegendő igaz valójának megismeréséhez. S tán épp amiatt, hogy klasszikussá vált. És ami rosszabb: még életében.

Mert súlyosan esik latba, hogy kik avatják klasszikussá – kik sajátítják ki a költőt. Ismerjük mint a *Toldi*-trilógia, a balladák, a *Buda halála,* no meg a *Fülemile* szerzőjét. Ez arcának egyik fele.

A teljes kép megfestésére nem vállalkozom: csupán az arc másik – a nagyközönség előtt mindmáig árnyékos – felének a fölvillantására.

Bukarest, 1967. március 2.